

Рецензія

доктора філологічних наук, професора,
завідувачки кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської
мови Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
на дисертацію І.І. Репушевської «Вербальні засоби об'єктивації
привабливості асертивної героїні в канонічному англійському жіночому
романі (на матеріалі романів Дж. Остін «Гордість та упередження» та Х.
Філдінг «Щоденник Бріджет Джонс»)),
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності
035 – Філологія

У центрі уваги сучасної лінгвістики знаходяться проблеми віддзеркалення ментальних процесів свідомості у мові як системі, і мовленнєвій діяльності як реалізації цієї системи. Вивчення мовних феноменів в аспекті літературної семантики стає одним із найпоширеніших напрямів сучасного мовознавства (І. А. Бехта, Дж. Кевелті, І. М. Колегаєва, Е. К. Коляда, А. П. Мартинюк, Д. Міллер, І. Б. Морозова, Г. Пол, та ін.).

Усе більше дослідників вбачають свою задачу в розгляді лінгвальних шляхів авторської індивідуалізації художніх образів, особливо крізь призму гендеру.

Дисертація І.І. Репушевської присвячена комплексному дослідженню структурних, когнітивних та інтерпретаційних особливостей діалогічного мовлення асертивної героїні канонічного жіночого роману. Розглядаючи специфіку жіночої ідентичності, авторка роботи фокусується на психолінгвальних індикаторах привабливості літературного образу. Рецензована дисертація є оригінальним за задумом, і, безумовно, своєчасним дослідженням, що знаходиться на перетині літературознавства і мовознавства.

Актуальність досліджуваної теми не викликає сумнівів, адже нові тенденції на сучасному етапі розвитку когнітивної наратології та гендерної лінгвістики характеризуються вивченням ментальних схем досвіду в

лінгвістичному аспекті. Саме така площина дослідження уможливило визначення універсальних рис привабливості літературного образу, що об'єктивуються на вербальному рівні.

Дисертаційне дослідження виконано в межах планової наукової теми кафедри «Когнітивно-прагматичні аспекти дослідження мовних одиниць у різних типах дискурсу» (номер державної реєстрації 0119U002445).

Об'єктом даного дослідження є лінгвальні складові привабливості головних героїнь канонічних романів Дж. Остін «Гордість та упередження» та Х. Філдінг «Щоденник Бріджет Джонс». *Предмет* вивчення – комунікативно-синтаксичні особливості мовленнєвих партій Елізабет Беннет і Бріджет Джонс в аспекті забезпечення їхньої особистісної привабливості.

Метою дослідження І.І. Репушевської є встановлення закономірностей у вербальній організації персонажного мовлення головних героїнь жіночих романів, а також виявлення еволюційних тенденцій відображення мовленнєвої поведінки у жіночому романі в аспекті забезпечення особистісної привабливості головної героїні для читача.

На підставі аналізу спеціальної літератури і власних наукових спостережень авторка ґрунтовно і повно розкриває сутність поняття «атраактивність», коректно здійснює класифікацію комунікативних типів діалогів та пов'язаних з ними граматичних конструкційних схем різного виду. Здобувачка також встановила головні механізми забезпечення привабливості на вербальному рівні та провела оригінальний психолінгвістичний експеримент, який дозволив схарактеризувати взаємодію поверхневих мовних та глибинних ментальних структур у відомлення людини як певного психотипу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розкритті взаємозв'язку синтаксичних характеристик мовленнєвих партій героїнь з їхніми індивідуальними психологічними характеристиками. *Вперше* у лінгвістиці висвітлено об'єктивні критерії розрізнення базових типів героїнь жіночого роману на рівні їхнього мовлення, сконкретизовано поняття жанру

«жіночий роман» та схарактеризовано його основні типи. *Вперше* проведено асоціативний психолінгвістичний експеримент щодо встановлення преференцій у свідомості носіїв англійської мови стосовно лінгвального підґрунтя жіночої привабливості.

Теоретичне значення такого наукового доробку є безсумнівним. Обґрунтованість і достовірність основних положень рецензованої праці забезпечено коректним застосуванням методів і прийомів аналізу, за допомогою яких опрацьовано належний обсяг емпіричного матеріалу. Можливість використання основних положень дисертації при викладанні низки лінгвістичних дисциплін та спецкурсів, зокрема з проблем гендерної та психолінгвістики, наратології, стилістики, теоретичної граматики зумовлює *практичну цінність роботи*. Усі узагальнення, зроблені І.І. Репушевською підкріплені достатнім фактичним та дослідницьким матеріалом, загальні висновки сформульовано чітко та переконливо.

Основні узагальнення та результати дослідження, зокрема ті, що характеризують його наукову новизну, отримано одноосібно; 12 публікацій виконано одноосібно, 4 публікації надруковані у співавторстві, в них дисертантці належить 70 % наукового внеску.

Проте, як і будь-яке ґрунтовне дослідження, робота І.І. Репушевської не позбавлена певних дискусійних моментів: на мою думку, варто було б 1) детальніше зупинитися на відмінностях понять «атракція» та «атрактивність» 2) деталізувати як саме комунікативно співпадають діалоги Елізабет і Бріджет.

Загалом рецензована дисертаційна робота І.І. Репушевської «Вербальні засоби об'єктивації привабливості асертивної героїні в канонічному англійському жіночому романі (на матеріалі романів Дж. Остін «Гордість та упередження» та Х. Філдінг «Щоденник Бріджет Джонс»)» є самостійним завершеним дослідженням, яке виконано на належному науковометодичному рівні; за своєю актуальністю, науковою новизною, теоретичною та практичною значимістю, та результатами аналізу

практичного матеріалу і повнотою викладу в опублікованих працях відповідає профілю спеціалізованої вченої ради, напряму наукового дослідження освітньо-наукової програми ОНУ імені І.І. Мечникова зі спеціальності 035 Філологія, яке відповідає вимогам пунктів 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України №431 від 21.03.22р.), а її авторка, Репушевська Ірина Ігорівна, заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 - Філологія.

доктор філологічних наук, професор,
завідувачка кафедри теоретичної та прикладної
фонетики англійської мови
Одеського національного
університету імені І.І. Мечникова

Н.О. Бігунова

